Lietas Nr.C39076915
CA-0240-16/04

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Valmierā, 2016.gada 21.aprīlī

VIDZEMES APGABALTIESAS CIVILLIETU TIESAS KOLĒĢIJA
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Pinne
tiesneši D.Lazdiņš un A.Bukavs
ar tiesas sēdes sekretāri S.Ābolu - Kalniņu
piedaloties prasītājas pilnvarotajai pārstāvei /pers. E/,
atbildētāja pilnvarotai pārstāvei zvērinātai advokātei M.Priedītei,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu SIA "/Nosaukums/" prasībā pret /pers. F/ par parāda un likumisko procentu piedziņu, sakarā ar prasītājas SIA "/Nosaukums/" apelācijas sūdzību un atbildētāja /pers. F/ pretapelācijas sūdzību par Valmieras rajona tiesas 2015.gada 8.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa.

SIA "/Nosaukums/" griezusies tiesā ar prasības pieteikumu pret /pers. F/, lūdzot piedzīt no atbildētāja parādu 11 229,82 EUR, likumiskos procentus 842,25 EUR, kopā 12 072,07 EUR, kā arī tiesāšanās izdevumus (1.1.4-6).

Prasības pieteikumā norādīts, ka ar 2008.gada 8.janvārī noslēgto darba līgumu atbildētājs pieņemts darbā pie prasītājas par saimniecības vadītāju.

Lai nodrošinātu sabiedrības saimniecisko darbību, atbildētājam bija uzticēts veikt finanšu operācijas ar naudas līdzekļiem, kas atradušies sabiedrības kontā bankā.

Saimnieciskās darbības vajadzībām laika periodā no 2011.gada 1.marta līdz 2013.gada 1.martam atbildētājs pārskaitījis no sabiedrības konta uz savu personīgo kontu naudas līdzekļus kopsummā 20 325,00 Ls jeb 28 919,87 EUR. Par naudas izlietojumu atbildētājs tikai daļēji iesniedzis grāmatvedībā avansa norēķinus.

2012.gada maijā izsniegtā avansa atlikums, par kuru atbildētājs netika iesniedzis attaisnojuma dokumentus, ir 1871,62 Ls, bet līdz 2013.gada 28.februārim summa pakāpeniski palielinājusies līdz 10 357,82 Ls (14 737,85 EUR).

Ar 2013.gada 26.martā star pusēm noslēgto vienošanos darba attiecības ar atbildētāju izbeigtas. Sakarā ar darba attiecību izbeigšanu avansa parādu no darba samaksas nav bijis iespējams ieturēt, tāpēc puses vienojušās, ka atbildētājs labprātīgi samaksās parāda summu.

Vienošanās dokumentā puses konstatējušas, ka atbildētāja parāds pēc avansa norēķiniem ir 10 297,62 Ls (14 652,19 EUR) un vienojušās, ka no šīs summas tiek atskaitītas

atbildētājam pienākošās izmaksas 2405,26 Ls (3422,38 EUR) un par šo summu parāds tiek dzēsts. Parāda atlikumu 7892,36 Ls jeb 11 229,82 EUR atbildētājs apņēmies dzēst līdz 2013.gada 31.decembrim.

Uzņemtās saistības atbildētājs nav izpildījis, tāpēc viņam 2014.gada 11.decembrī nosūtīts notariāls paziņojums par parāda saistībām, uz ko atbildētājs nav reaģējis.

Atbildētājs nav ievērojis saistību izpildes termiņu, tāpēc, pamatojoties uz Civillikuma 1759.panta 1.punktu, prasītāja uzskata, ka atbildētājam jāmaksā arī likumiskie nokavējuma procenti par laika periodu no 2014.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.martam 842,25 EUR apmērā.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1587., 1759., 1765.pantu, Darba likuma 78.pantu.

Atbildētājs /pers.F/2015.gada 20.maijā tiesā iesniedzis paskaidrojumus par prasību norādot, ka prasību neatzīst (1.1.31.).

Atbildētājs uzskata, ka ar 2013.gada 26.marta vienošanos nav uzņēmies dzēst avansa norēķina atlikumu. Izbeidzot darba attiecības, atbildētājam norādīts, ka ir avansa norēķina atlikums, par kuru nav iesniedzis prasītājai dokumentus. Ar minēto vienošanos atzinis, ka nav iesniegts avansa norēķins par visām viņam izsniegtajām summām un piekritis, ka, izbeidzot darba attiecības, pienākošos algu 2405,26 Ls nesaņem naudā, bet šo summu dzēš no avansa norēķiniem. Tomēr nav piekritis, ka ir lielāks parāds prasītājai.

Prasītāja ir bijusi informēta, ka visa izsniegtā un atbildētāja kontā ieskaitītā nauda izlietota prasītājas saimnieciskās darbības izdevumiem. Iesniegt avansa norēķinus nav bijis iespējams, jo prasītāja sistemātiski un ilgākā laika posmā nodarbinājusi darbiniekus, ar kuriem nav bijuši noslēgti darba līgumi. Savukārt atbildētājs veicis norēķinus ar šiem darbiniekiem ar tiem naudas līdzekļiem, kas tikuši ieskaitīti viņa kontā.

Norādījis, ka prasītājai pašai ir neizpildītas parāda saistības pret atbildētāju, jo prasītāja nav samaksājusi par precēm, kuras iegādājusies no viņa par summu Ls 5000 jeb 7114,40 EUR.

Ar Valmieras rajona tiesas 2015.gada 8.decembra spriedumu SIA "/Nosaukums/" prasība pilnībā noraidīta (1.1.98-101).

Tiesa piedzinusi no prasītājas par labu atbildētājam ar lietas vešanu saistītos izdevumus 450 EUR.

Tiesa nodibinājusi, ka atbildētājs strādājis pie prasītājas kopš 2008.gada 14.janvāra par lauku īpašuma apsaimniekotāju/saimniecības vadītāju.

Tiesa atzinusi, ka 2013.gada 26.martā starp pusēm noslēgtajā vienošanās par darba attiecību pārtraukšanu puses ir vienojušās par avansa atlikuma dzēšanu, ka ar atbildētājam pienākošos izmaksas summu Ls 2405,26 tiks dzēsta daļa no avansa norēķiniem, kas ir Ls 10 297,62, ka atlikums pēc avansa dzēšanas ir Ls 7892,36. Tiesas ieskatā atbildētājs ir piekritis, ka algu un izmaksas nesaņem naudā un ka šo summu dzēš no avansa norēķiniem. Savukārt SIA "/Nosaukums/" apliecinājusi, ka piekrīt daļējai avansa norēķinu dzēšanai un ka /pers. F/ turpina dzēst nenomaksātos avansa norēķinus līdz 2013.gada 31.decembrim par summu Ls 7892,36.

Tiesa atzinusi, ka vienošanās dokumentā pietiekami skaidri norādīts par nenomaksātā avansa norēķinu dzēšanu noteiktā laika periodā un noteiktas summas apmērā. Tiesa nav piekritusi atbildētāja argumentam, ka, tulkojot minēto vienošanās tekstu, būtu piemērojamas Civillikuma 1508.un 1509.panta normas, kas paredz saudzīgāku iztulkojumu un šaubu gadījumā iztulkojami par ļaunu tam, kurš attiecīgā gadījumā ir kreditors un kuram tādēļ vajadzēja izteikties skaidrāk un noteiktāk.

Tiesa atsaukusies uz Darba likuma 78.panta pirmās daļas 2.punktu, kas noteic, ka

prasītājs, kā darba devējs, var veikt ieturējumus, kas izriet no darba devēja atprasījuma tiesībām, var izdarīt no darbiniekam izmaksājamās darba samaksas, lai atprasītu avansu, kas izmaksāts darbiniekam paredzamo izdevumu segšanai. Tiesa norādījusi uz minētā panta trešajā daļā noteikto, ka, ja darbinieks apstrīd šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā paredzēto darba devēja atprasījuma tiesību pamatu vai apmēru, darba devējs var celt atbilstošu prasību tiesā divu gadu laikā no pārmaksātās summas izmaksas dienas vai avansa atmaksāšanai noteiktā termiņa izbeigšanās dienas.

No minētās darba tiesību normas tiesa atzinusi, ka šajā gadījumā termiņš neatmaksāto avansa norēķinu dzēšanai atbildētājam bija noteikts līdz 2013.gada 31.decembrim, līdz ar to prasītāja, iesniedzot prasību tiesā 2015.gada 20.aprīlī, savas tiesības izmantojusi likumā noteiktajā divu gadu termiņā un prasībai nav iestājies noilgums.

Tiesa norādījusi uz prasītājas iesniegtajiem konta izrakstiem un avansa norēķiniem par laika periodu no 2012.gada 30.aprīļa līdz 2013.gada 31.janvārim, kurus sastādījis pats atbildētājs, norādot saņemtās un izlietotās summas, atlikumus no iepriekšējā avansa un norēķina perioda beigās. 2013.gada 31.janvāra avansa norēķinā Nr.1 pats atbildētājs norādījis atlikumu Ls 10 297,62 apmērā.

Tiesas ieskatā nav iegūti apstiprinājumi atbildētāja iebildumam, ka norēķinus nav bijis iespējams iesniegt agrāk. Tiesa atzinusi, ka, neiesniedzot avansa norēķinus, atbildētājs pārkāpis darba līguma 8.6.punktā noteikto, ka, izbeidzoties darba attiecībām, darbiniekam ir pienākums atgriezt darba devējam visas vērtības un dokumentus, darbinieks pilnā apmērā atlīdzina iztrūkstošās vērtības.

Tiesa atzinusi, ka uz vienošanās parakstīšanas dienu, kā arī uz prasības celšanas dienu prasītājas rīcībā nav bijusi informācija par to naudas līdzekļu izlietojumu, kas ieskaitīti kā avansa norēķini atbildētāja kontā. Šādi pierādījumi no atbildētāja puses iesniegti tikai lietas izskatīšanas laikā.

Tiesa no atbildētāja iesniegtajiem maksājuma uzdevumiem par laika periodu no 2012.gada 17.maija līdz 2013.gada 6.februārim atzinusi, ka atbildētājs no sava konta bankā veicis pārskaitījums dažādu SIA "/Nosaukums/" saimniecisko darījumu apmaksai, tai skaitā samaksai par darbu, kas maksājuma uzdevumos norādīts kā "konta papildināšana", /pers. J/, /pers. K/, /pers. L/, /pers. M/, /pers. N/, /pers. O/, /pers. P/, /pers. R/ par kopējo summu Ls 4389,45, kas atbilst EUR 6245,62.

Tāpat tiesa atzinusi par pierādītu, ka skaidrā naudā /pers. J/, /pers. M/, /pers. N/ un /pers. R/ izmaksāti Ls 1350,00, kas atbilst EUR 1920,88.

Tiesa atzinusi, ka iztrūkst pierādījumu par atbildētāja sastādītajā izmaksāto naudas līdzekļu apkopojumā norādīto vēl trīs personu – /pers. S/, /pers. T/ un /pers. U/ darba apmaksu saimniecībā, bet tiem izmaksāti Ls 2300, kas atbilst EUR 3272,61.

Tanī pašā laikā tiesa atzinusi, ka prasītājas pārstāve minētās summas izmaksas nav apstrīdējusi, kā arī apliecinājusi, ka kopumā maksājuma uzdevumos norādītās personas ir strādājušas saimniecībā un /pers. F/ viņiem maksājis par darbu. Līdz ar to tiesa atzinusi, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 96.panta piektajā daļā noteiktajam, pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Tiesa atsaukusies uz liecinieku /pers. V/, /pers. Z/ liecībām, kas 2012.gadā strādājuši SIA "/Nosaukums/", lai gan darba līgums ar viņiem nav slēgts. Abi lieciniekiliecinājuši par darba attiecībām ar prasītāju, veikto darbu un saņemto atalgojumu, kuru viņu sievām pārskaitījis tieši /pers. F/.

Ņemot vērā lieciniekuliecības, tiesa atzinusi par pierādītu naudas izlietojumu prasītājas saimnieciskām vajadzībām.

Tādējādi tiesa atzinusi, ka atbildētājs ar maksājuma uzdevumiem, naudas līdzekļu

apkopojumu, liecinieku liecībām ir pilnībā pierādījis, ka prasītājas izsniegtā un atbildētāja kontā ieskaitītā nauda 11 439,11 EUR apmērā izlietota tikai prasītājas saimnieciskās darbības izdevumiem un veicot norēķinus ar saimniecībā nodarbinātajiem strādniekiem, kuri tur strādājuši bez noslēgtiem darba līgumiem.

Tiesa atzinusi par nepierādītu atbildētāja naudas līdzekļu apkopojumā iekļauto pozīciju- maksājumi par elektrību Ls 541,57 (EUR 770,58) apmērā par laiku no 2011.gada 1.augusta līdz 2013.gada 28.februārim. Tiesa norādījusi uz faktu, ka maksājumi par patērēto elektroenerģiju notiek ar attiecīgu rēķinu un apmaksas dokumentu noformēšanu, līdz ar to, iztrūkstot šādiem pierādījumiem, tiesa nav uzskatījusi par pamatu ieskaitīt kopējā norēķinu summā maksājumus par elektrību.

Tiesa atzinusi par nepierādītu prasītāja pārstāves tiesas sēdē izteikto viedokli, ka nauda izlietota paša atbildētāja saimnieciskajai darbībai un dzīvokļa remontam.

Par Valmieras rajona tiesas 2015.gada 8.decembra spriedumu prasītāja SIA "/Nosaukums/" iesniegusi apelācijas sūdzību, lūdzot apmierināt prasību pilnā apmērā (1.1.106-109).

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesa lietā neobjektīvi novērtējusi pierādījumus un lietas juridiskos apstākļus.

Atbildētājs tikai pēc tam, kad pret viņu celta tiesā prasība, iesniedzis internetbankas izdrukas, kuras bija attiecināmas uz laiku pirms vienošanās slēgšanas un no kurām izrietēja, ka /pers. F/ no sava konta Swedbankā laika periodā no 2012.gada 17.maija līdz 2013.gada 6.februārim astoņām personām veicis naudas pārskaitījumus kā ,,samaksu par darbu" un ,,konta papildināšanai" par kopējo summu Ls 4389,45, kas atbilst EUR 6245,62.

Prasītāja pārstāve par šiem atbildētāja iesniegtajiem dokumentiem tiesā norādījusi, ka tie uzrādīti tikai pēc diviem gadiem, lai gan atbildētājam bija iespēja tos iesniegt jau veicot gala aprēķinus un izbeidzot darba attiecības. Lai gan prasītājas pārstāve ir atzinusi, ka cilvēki, kuriem /pers. F/ pārskaitījis naudu, ir strādājuši un strādā SIA ,,/Nosaukums/, taču ar visiem pārskaitījumiem nav pierādīts, ka šiem cilvēkiem samaksāts tieši par SIA ,,/Nosaukums/ padarīto darbu. Tādā gadījumā atbildētājs šos maksājuma dokumentus būtu uzrādījis savlaicīgi, izbeidzot darba attiecības vai pēc tam.

Pats fakts, ka atbildētāja nosauktie cilvēki ir strādājuši SIA "/Nosaukums/", vēl nenozīmē, ka tie ir strādājuši bez darba līgumiem laika posmā, par kuru pret /pers. F/ celta prasība. Pats atbildētājs tiesā norādījis, ka laikā, kad veikti pārskaitījumi, ir veicis arī dzīvokļa remontu.

Nav pierādījies arī atbildētāja rakstveida paskaidrojumos minētais apstāklis, ka cels pretprasību tiesā par precēm, kuras no viņa it kā nopirkusi sabiedrība. Tiesas sēdē noskaidrojies, ka reāli tādi pirkumi nav notikuši, ir bijuši tikai nodomi par pirkumu. Prasītājas ieskatā arī šādi apgalvojumi norāda, ka atbildētājs jebkuriem, arī negodprātīgiem līdzekļiem, cenšas izvairīties no savām saistībām.

Prasītāja nepiekrīt tiesas spriedumā norādītajam, ka tās pārstāve tiesas sēdē nebūtu apstrīdējusi atbildētāja norādīto summu izmaksu. Prasītājas pārstāve prasību tiesā uzturēja pilnībā, atbildētāja iesniegtos maksājuma dokumentus-internetbankas izdrukas neatzina par pierādījumiem konkrētajā lietā. Norādīja, ka, iespējams, notikusi vienošanās starp atbildētāju un pārējām personām, jo arī internetbankas izdrukās norādīts, ka maksājuma mērķis ir ,,konta papildināšana". Minētais prasītājas ieskatā liecina tikai par personiskām atbildētāja un šo personu attiecībām.

Bez tam, atbildētāja paskaidrojumus par to, ka viņš attaisnoti būtu samaksājis /pers. J/, /pers. M/, /pers. N/ un /pers. R/, /pers. S/, /pers. T/ un /pers. U/ par darbu SIA

„/Nosaukums/", pārstāve apstrīdēja un neatzina. Fakts, ka prasītāja atzīst, ka konkrētie cilvēki vispār jebkad ir strādājuši sabiedrībā, neapliecina, ka atbildētājs viņiem ir maksājis par sabiedrības labā izdarītu darbu un, ka būtu maksājis tās summas un tajā laikā, kā norādījis /pers. F/.

Prasītāja joprojām uzskata, ka lietā atbildētājs nav pierādījis veikto samaksu par prasītāja labā izdarītiem darbiem.

Apelācijas sūdzība pamatota ar Civillikuma 1587., 1759., 1765.pantu.

Atbildētājs /pers.F/lietā iesniedzis pretapelācijas sūdzību, lūdzot tiesu pārvērtēt 2013.gada 26.marta vienošanos apelācijas sūdzībā norādītajā apjomā; noraidīt prasītājas prasību un apelācijas sūdzību (1.1.122.).

Pretapelācijas sūdzībā norādīts, ka nepiekrīt tiesas sprieduma motīvu daļā dotajam 2013.gada 26.marta vienošanās novērtējumam, ar kuru tā pielīdzināta darba devēja rīkojumam, tiesas sprieduma motīvu daļā izdarītajam secinājumam par noilguma termiņa aprēķināšanu saistībā ar 2013.gada 26.marta vienošanos, un tiesas secinājumam, ka darījuma iztulkošanai nebūtu piemērojami Civillikuma 1508. un 1509.panta noteikumi.

Tiesa nepareizi novērtējot 2013.gada 26.marta vienošanos kā darba devēja rīkojumu, kļūdaini piemērojusi Darba likuma 78.panta trešo daļu un secinājusi, ka termiņš neatmaksāto avansa norēķinu dzēšanai bija noteikts līdz 2013.gada 31.decembrim, tādēļ prasības noilguma termiņš ir skaitāms no minētā datuma.

Ar 2013.gada 26.marta vienošanos prasītāja un atbildētājs tikai vienojušies, ka no algas un izmaksu summas tiks dzēsta daļa no avansa norēķina, kas arī tika izdarīts. Atbildētājs nekad nav piekritis atlikušās avansa norēķina summas labprātīgai dzēšanai, un arī vienošanās šādu apņemšanos nesatur. Atbildētājs šo summu bija izlietojis prasītājas saimnieciskajai darbībai, ko pierādījis pirmās instances tiesā.

Vienošanās tekstā tās pēdējā rindkopā norādīts: "SIA "CHV" apliecina, ka piekrīt daļējai avansu norēķinu dzēšanai un ka /pers. F/ turpina dzēst nenomaksātos avansa norēķinus līdz 31.12.2013. par summu 7892,36". Citētais vienošanas teksts nepārprotami norāda uz SIA "/Nosaukums/" vienpusēju apliecinājumu. Vienošanos sagatavoja prasītājas darbinieki, līdz ar to šī tiesiskā darījuma iztulkošanā ir jāvadās no Civillikuma 1508. panta normām, kas nosaka, ka saudzīgākam iztulkojumam dodama priekšroka pret citiem, un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku. Tāpat būtu jāpiemēro Civillikuma 1509.panta norma, ka šaubu gadījumā darījumi iztulkojami par ļaunu tam, kurš attiecīgā gadījumā ir kreditors un kuram tādēļ vajadzēja izteikties skaidrāk un noteiktāk.

Apelācijas tiesas sēdē prasītājas SIA "CHV" pārstāve /pers. E/ apelācijas sūdzību un prasību uzturēja spēkā pilnībā, pretapelācijas sūdzību neatzina. Paskaidroja, ka atbildētājam jau 2013.gada 26.martā bija jāiesniedz prasītājai visi pierādījumi par avansā izsniegtās naudas izlietojumu. Pretēji tam, atbildētājs ir atzinis minēto parādu un apņēmies to atlīdzināt. Prasītāja ir aptaujājusi visas atbildētāja iesniegtajos maksājumu uzdevumos norādītās personas, bet tās neko precīzi vairs atcerēties nevarēja. Atbildētājam sabiedrībā nav bijis uzlikts pienākums izmaksāt darba algas strādājošiem, līdz ar to arī šīs izmaksas nevar atzīt. Tāpat nav pierādīts, ka visas izmaksas būtu izdarītas par darbu pie prasītājas. Prasītāja jau pirmās instances tiesā ir vērsusi tiesas uzmanību uz to, ka nav pierādīta darba veikšana un līdz ar to izmaksu izdarīšana prasītājas labā. Bez tam liela naudas summa ir it kā izmaksāta arī skaidrā naudā, par ko pierādījumu vispār nav. Līdz ar to prasītāja uzskata, ka atbildētājs nav pierādījis saņemto avansa maksājumu izlietojumu prasītājas labā un prasību uztur pilnā apmērā.

Atbildētāja /pers.F/pilnvarotā pārstāve advokāte M.Priedīte prasību un apelācijas

sūdzību neatzina, uzturēja spēkā pretapelācijas sūdzību. Paskaidroja, ka nepiekrīt pirmās instances tiesas vērtējumam, kas dots pušu starpā parakstītajam vienošanās aktam. Uzskata, ka tajā atbildētājs ir atzinis tikai to, lai ar viņam izmaksājamām summām dzēš avansa norēķinu, bet nekādā veidā nav atzinis parādsaistību esamību. Minētajam tekstam ir vienpusēja apliecinājuma raksturs, bet ne atbildētāja piekrišana. Līdz ar to vienošanās ir neskaidra un šaubu gadījumā tulkojama par labu parādniekam. Bez tam uzskata, ka šādai prasībai jau ir iestājies noilgums, jo prasība saskaņā ar Darba likuma 31.panta pirmo daļu bija jāceļ divu gadu laikā. Tā kā darba attiecības ar atbildētāju tika izbeigtas 2013.gada 22.martā, bet prasība tiesā celta tikai 2015.gada 17.aprīlī, tad ir iestājies prasības noilgums. Lūdza prasību pilnībā noraidīt.

Motīvu daļa

Civillietu tiesas kolēģija, uzklausījusi pušu pārstāvju paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus to kopumā, atzīst, ka apelācijas sūdzība un prasība apmierināmas daļēji, bet pretapelācijas sūdzība nav pamatota.

Lietā nav strīds par to, ka atbildētājs, pamatojoties uz pušu starpā 2008.gada 8.janvārī noslēgto darba līgumu, līdz 2013.gada 22.martam strādājis pie prasītājas par saimniecības vadītāju (l.l.11-12).

Darba līguma 4.5.punktā ir noteikts, ka darbiniekam ir pilna mantiskā atbildība par vērtībām (ieskaitot darba rīkus, dokumentus, naudu, jebkuru iekārtu, kancelejas piederumus, mēbeles, automašīnas), kuras darbiniekam nodevis darba devējs un pieļāvis to lietošanu saskaņā ar darba kārtības noteikumiem. Darbiniekam ir pienākums atskaitīties darba devējam pēc tā pieprasījuma par iepriekš minētajām vērtībām tā turējumā.

Pusēm nav arī strīds par to, ka tieši atbildētājam kā saimniecības vadītājam laikā līdz 2013.gada 1.martam bija uzticēts veikt finanšu operācijas ar naudas līdzekļiem, kas atradās prasītājas kontā. Atbildētājam avansa veidā tika dota iespēja izņemt no sabiedrības konta naudas līdzekļus un izmantot tos saimnieciskās darbības nodrošināšanai, par ko pusēm strīda nav.

No lietā iesniegtā SIA "CHV" bankas konta izraksta arī ir redzams, ka laikā no 2011.gada 18.marta līdz 2013.gada 11.februārim no sabiedrības konta atbildētājam ir pārskaitīti naudas līdzekļi Ls 20 325 jeb 28 919,87 EUR (l.l.15-16).

No lietā iesniegtajiem avansa norēķiniem redzams, ka atbildētājs kā norēķina persona ir sniedzis norēķinus par izlietotajiem avansa maksājumiem, norādot konkrētās summas, kam, par ko un saskaņā ar kādu dokumentu samaksātas (l.l.17, 18,19, 20, 21,22,23, 24,25). Tātad faktiski lietā arī nav strīda, ka atbildētājam bija zināma sabiedrībā pastāvošā kārtība un noteikumi par avansa norēķinu iesniegšanu, ko viņš pats arī zināmu laika periodu ir pildījis. Nav arī strīda, ka prasītājam bija zināms, ka viņam ir izmaksāts avanss sakarā ar paredzamo izdevumu segšanu, par kura izlietojumu nav iesniegti attaisnojoši dokumenti.

2013.gada 26.martā puses parakstījušas vienošanos, ka darba attiecības tiek pārtrauktas, ka alga un izmaksas aprēķinātas uz darba attiecību pārtraukšanas dienu Ls 2405,26 apmērā. Puses vienojušās, ka ar algas un izmaksas summu tiks dzēsta daļa no darbinieka atlikuma no avansa norēķiniem, kas ir Ls 10 297,62, atlikums pēc dzēšanas- Ls 7892,36 jeb 11 229,82 EUR. Norādīts, ka /pers. F/ piekrīt, ka algu un izmaksas nesaņem naudā un ka šo summu dzēš no avansa norēķiniem. Tālāk norādīts, ka SIA "CHV" apliecina, ka piekrīt daļējai avansu norēķinu dzēšanai un ka /pers. F/ turpina dzēst nenomaksātos avansa norēķinus līdz 31.12.2013. par summu Ls 7892,36.

Atbildētājs uzskata, ka ar minēto vienošanos viņš nav apņēmies dzēst parādu, bet gan tikai piekritis daļējai parāda segšanai ar viņam izmaksājamām summām. Par pārējo parāda daļu vienošanās nav panākta, tā bijusi prasītājas vienpusēja griba. Nepiekrīt arī parāda esamībai, jo

visu avansā saņemto naudu izlietojis sabiedrības saimnieciskajām vajadzībām, tai skaitā algu izmaksai darbiniekiem, ar kuriem darba līgumi nav tikuši noslēgti.

Civillikuma normas jāpiemēro, ciktāl Darba likumā un citos normatīvajos aktos, kas regulē darba tiesiskās attiecības, nav noteikts citādi (Darba likuma 28.panta trešā daļa).

Kolēģijas ieskatā pamatoti pirmās instances tiesa, tulkojot un vērtējot pušu parakstīto vienošanos, ir atzinusi, ka šajā gadījumā nav pamats piemērot Civillikuma 1508. un 1509.panta noteikumus. Lai gan pušu tiesiskās attiecības izriet no darba tiesiskajām attiecībām, tomēr 2013.gada 26.martā noslēgtā vienošanās atbilst arī Civillikuma 1511.panta noteikumiem un ir atzīstama par tiesīgi noslēgtu vienošanos (līgumu), kas saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu ir jāpilda.

Civillikuma 1508.pants noteic, ka saudzīgākam darījuma iztulkojumam dodama priekšroka pret citiem, un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku.

Savukārt Civillikums1509.pants paredz, ka divpusēji darījumi, kas uzliek kādus pienākumus abām pusēm, šaubu gadījumā iztulkojami tam par ļaunu, kurš attiecīgā gadījumā ir kreditors un kuram tādēļ vajadzēja izteikties skaidrāk un noteiktāk.

Arī kolēģijas ieskatā 2013.gada 26.marta vienošanās tekstu pirmās instances tiesa ir pilnīgi pamatoti iztulkojusi un arī kolēģijai nerodas šaubas par tā tulkojumu. Kolēģijas ieskatā no vienošanās teksta ir skaidri saprotams un tajā ir norādīts uz konkrētu avansa norēķinu atlikuma summu, par kuras attaisnojumu dokumenti nav iesniegti, t.i. – atlikums pēc dzēšanas ir Ls 7892,36, un kuru atbildētājs ir apņēmies atmaksāt (dzēst).

Kolēģijas ieskatā nepamatots ir apelācijas sūdzībā izteiktais arguments, ka vienošanās norāda tikai uz prasītājas vienpusēju apliecinājumu. Pretēji šādam viedoklim, kolēģija uzskata, ka ar savu parakstu arī atbildētājs ir apliecinājis, ka piekrīt gan norādītajam parāda atlikumam, gan arī tam, ka viņš turpina dzēst nenomaksātos avansa norēķinus līdz konkrētam datumam, t.i. 31.12.2013.par summu Ls 7892,36 jeb 11 229,82 EUR.

Civillikuma 431.pants noteic, ka akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bija zināms un ja viņam tajā tiesiskajā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība. Atbildētājs nekad nav iebildis par to, ka vienošanās saturs viņam vispār nebūtu zināms, kā arī nav iebildis, ka vienošanās aktu viņš pats nebūtu parakstījis. Nenoliedzams, ka vienošanās aktā ietvertā apņemšanās dzēst atlikušo parādu, kas nav dzēsts ar darbiniekam izmaksājamām summām, ir atzīstama par tādu vienošanos, kas attiecas tieši uz atbildētāju. Tātad viņam šī akta parakstīšanas laikā bija personīga interese un arī ierunas tiesība. Nekādi iebildumi uz vienošanās akta nav izdarīti, kā arī atbildētājs nekad nav norādījis, ka viņam nebūtu ļauts ierakstīt savus iebildumus vienošanās aktā, ja tādi būtu bijuši.

Kolēģijas ieskatā nav nozīmes faktam, ka vienošanās ir parakstīta 2013.gada 26.martā, lai gan tajā norādīts, ka pušu darba attiecības pārtrauktas ar 22.martu. Minētajam apstāklim kolēģijas ieskatā šajā strīdā nav nozīmes, jo netiek jau apstrīdēts pats fakts, ka darba attiecības izbeigtas uz abu pušu vienošanās pamata. Līdz ar to šajā gadījumā, kad tiek prasīta izsniegtā avansa parāda, par kuru pats atbildētājs ar savu parakstu ir vienojies, piedziņa, nav nozīmes darba attiecību izbeigšanas datumam.

Kolēģija par nepamatotu atzīst arī pretapelācijas sūdzībā izteikto argumentu par prasības noilguma iestāšanos. Atbildētājs noilguma aprēķināšanu saista ar Darba likuma 31.panta pirmajā daļā norādīto periodu, jo, viņaprāt, celtā prasība izriet no darba tiesiskajām attiecībām. Kolēģijas ieskatā šajā gadījumā pamatoti pirmās instances tiesa piemērojusi Darba likuma 78.panta trešo daļu, norādot, ka noilgums prasībai nav iestājies.

Lai gan formāli prasījums izriet no darba tiesiskajām attiecībām, taču kolēģijas ieskatā šajā gadījumā ir piemērojami Darba likuma 78.pantā paredzētie noteikumi, jo prasības pamats un priekšmets ir saistīts tieši ar izmaksātā avansa maksājuma atprasīšanu, kam Darba

likumā ir paredzēta speciāla kārtība un līdz ar to arī noilguma aprēķināšana.

Darba likuma 78.panta pirmā daļa noteic tos ieturējumus, kas izriet no darba devēja atprasījuma tiesībām un kurus var izdarīt no darbiniekam izmaksājamās darba samaksas, tai skaitā avansu, kas izmaksāts uz darba samaksas rēķina, kā arī neizlietoto un laikā neatmaksāto avansu, kas izmaksāts darbiniekam sakarā ar komandējumu vai darba braucienu vai arī citu paredzamo izdevumu segšanai. Šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā paredzētajos gadījumos darba devējs var dot rakstveida rīkojumu par ieturējumu izdarīšanu ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no pārmaksātās summas izmaksas dienas vai avansa atmaksāšanai noteiktā termiņa izbeigšanās dienas. Par šāda rīkojuma izdošanu darba devējs nekavējoties paziņo darbiniekam. Nav strīda par to, ka ieturējumi no darba samaksas vairs nav bijuši iespējami, jo darba attiecības pusēm pārtrauktas.

Kā redzams no pušu panāktās vienošanās, tad, izbeidzot darba tiesiskās attiecības, ir ieturēta daļa no izmaksātā avansa, taču ir palicis parāds. Minētā panta trešā daļa noteic, ja darbinieks apstrīd šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktā paredzēto darba devēja atprasījuma tiesību pamatu vai apmēru, darba devējs var celt atbilstošu prasību tiesā divu gadu laikā no pārmaksātās summas izmaksas dienas vai avansa atmaksāšanai noteiktā termiņa izbeigšanās dienas.

Šajā gadījumā, kā secināms no atbildētāja paskaidrojumiem un pretprasības, tad viņš apstrīd darba devēja atprasījuma tiesību un arī apmēru, līdz ar to prasītājai ir tiesības celt tiesā prasību divu gadu laikā no avansa atmaksāšanai noteiktā termiņa izbeigšanās. Kā redzams no pušu 2013.gada 26.marta vienošanās, tad avansa atmaksāšanai ir bijis noteikts konkrēts termiņš 2013.gada 31.decembris un arī kolēģijas ieskatā no minētā datuma ir skaitāms prasības noilguma sākuma termiņš. Prasība tiesā celta 2014.gada 20.aprīlī, līdz ar to arī kolēģija uzskata, ka konkrētajai prasībai noilgums nav iestājies.

Kolēģija daļēji piekrīt apelācijas sūdzībā norādītajam argumentam, ka pirmās instances tiesa bez pietiekama pamata ir atzinusi par pierādītiem visus atbildētāja /pers. F/ sniegtos paskaidrojumus un pierādījumus par viņam izmaksātā avansa maksājumu izlietošanu sabiedrības vajadzībām.

Lai pierādītu minētos apgalvojumus, atbildētājs lietā iesniedzis kopumā 39 maksājuma uzdevumus, kuros norādīti naudas pārskaitījumi no atbildētāja konta dažādām personām (l.l.48-86). Bez tam iesniedzis paša sagatavotu izmaksāto naudas līdzekļu apkopojumu, kurā bez jau pieminētajiem maksājumu uzdevumiem norādījis arī uz skaidras naudas maksājumiem trešajām personām (l.l.87-89).

Kolēģijas ieskatā pirmās instances tiesa bez pietiekama pamata kā pierādījumu par avansā izmaksātās naudas izlietojumu sabiedrības saimnieciskās darbības nodrošināšanai atzinusi minēto naudas līdzekļu apkopojumu, kas uzskatāms tikai par atbildētāja rakstveida paskaidrojumu. Civilprocesa likuma 104.panta pirmā daļa noteic, ka pušu paskaidrojumi, kuri ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Tā kā par skaidras naudas maksājumiem trešajām personām (/pers. J/, /pers. M/, /pers. N/, /pers. R/, /pers. S/, /pers. T/, /pers. U/) nav neviena cita pierādījuma bez paša atbildētāja paskaidrojumiem, tad minētos faktus nevar atzīt par pierādītiem. Pretēji pirmās instances tiesas spriedumā minētajam, kolēģijas ieskatā prasītāja nekad nav atzinusi atbildētāja norādītos skaidras naudas maksājumus par pierādītiem. Tādus apstākļus kolēģija lietā nekonstatē. Līdz ar to pirmās instances tiesai nebija pamata atsaukties arī uz Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu.

Kolēģijas ieskatā prasītāja pārstāves norādīto par to, ka tās personas, kuras uzrādītas maksājuma uzdevumos, kādā periodā vispār ir strādājušas saimniecībā pie prasītājas, nevar uzskatīt par atbildētāja apgalvojumu atzīšanu tiesas sēdē. Arī pirmās instances tiesas sēdē, tāpat

kā apelācijas sūdzībā, prasītāja ir norādījusi uz to, ka ne maksājuma uzdevumi paši par sevi, ne naudas līdzekļu apkopojums nepierāda naudas izlietojumu tieši prasītājas saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

A r 2013.gada 8.janvāra grozījumiem Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumos Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju", noteikumos iekļautais jaunais – 8.^{4}punkts nosaka, ka skaidrās vai bezskaidrās naudas avanss ir maksājums fiziskajai personai – uzņēmuma darbiniekam, valdes vai padomes loceklim, īpašniekam, dalībniekam vai biedram – uzņēmuma saimniecisko darījumu nodrošināšanai no uzņēmuma kases (skaidrā nauda) vai šīs personas bankas kontā no uzņēmuma bankas konta (bezskaidrā nauda), lai šī persona veiktu vienu vai vairākus maksājumus saskaņā ar doto uzdevumu (piemēram, komandējuma, preču iegādes vai pakalpojumu izmantošanas izdevumu segšanai).

Maksājumu uzdevumos norādītais mērķis "konta papildināšana", "avanss", "avīžu tulkojums" vai "nauda remontam" pats par sevi nepierāda, ka minētie maksājumi būtu izdarīti tieši saskaņā ar prasītājas doto uzdevumu un prasītājas saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Kolēģija, iepazinusies ar visiem atbildētāja iesniegtajiem pierādījumiem un liecinieku /pers. V/, /pers. Z/ sniegtajām liecībām pirmās instances tiesas sēdē 2015.gada 10.septembrī (l.l.92-93), atzīst, ka atbildētājs ir pierādījis tikai daļu no izsniegtā avansa maksājuma pamatotu izlietojumu.

Tā, ņemot vērā /pers. AC/ sniegto liecību par to, ka viņš tiešām strādājis SIA „/Nosaukums/" laika periodā no 2012.gada jūnija līdz novembrim bez rakstiski noslēgta darba līguma un samaksu par darbu saņēmis no atbildētāja ar pārskaitījumiem uz civilsievas /pers. K/ konta, kolēģija atzīst par pierādītu daļēju izsniegtā avansa izlietojumu sabiedrības vajadzībām 1280,58 EUR apmērā (Ls 900) (l.l.52, 54, 62, 71, 75, 76, 81).

Ņemot vērā /pers. Z/ liecību, ka arī viņš tieši tāpat kā /pers. AC/ laikā no 2012.gada jūnija līdz novembrim strādājis kopā ar vēl divām personām (/pers. AC/ un /pers. AD/) pie prasītājas un naudu par saņemto darbu atbildētājs kā saimniecības vadītājs pārskaitījis viņa sievai /pers. O/, kolēģija atzīst par pierādītu daļēju izsniegtā avansa izlietojumu sabiedrības vajadzībām 996,01 EUR apmērā (Ls 700) (l.l.65, 69, 73, 77, 82).

Tāpat ņemot vērā abu iepriekš minēto liecinieku liecības par to, ka iepriekš norādītajā laika periodā viņi strādājuši kopā ar ekskavatora vadītāju /pers. AD/, kurš arī strādājis bez darba līguma, kolēģija atzīst par pierādītu daļēju izsniegtā avansa izlietojumu sabiedrības vajadzībām 1636,30 EUR apmērā (Ls 1150) (l.l.53, 55, 60, 66, 70, 74, 78, 79, 83). Kolēģijai nav pamata neticēt tam, ka minētā summa kā atlīdzība par darbu izmaksāta ar pārskaitījumu /pers. AD/ sievai /pers. L/, jo to pierāda gan maksājumu uzdevumi, gan daļēji liecinieku liecības, kā arī pati prasītājas pārstāve ir atzinusi, ka tāda persona /pers. AD/ tiešām darbu norādītajā laika periodā 2012.gada jūnijā- novembrī ir veikusi. Ja jau pati prasītāja pieļāva, ka darba alga šādā veidā bez dokumentiem ilgstošā laika periodā tiek pārskaitīta strādājošo dzīvesbiedrēm (/pers. K/ un /pers. O/), tad kolēģijai nav pamata neticēt, ka tas pats ir akceptēts arī attiecībā uz trešo darbinieku /pers. AD/.

Bez tam kolēģija par pierādītu kā daļēju izsniegtā avansa izlietojumu sabiedrības vajadzībām atzīst arī izmaksātos naudas līdzekļus 355,72 EUR apmērā (Ls 250) /pers. J/, jo par to liecina divi maksājuma uzdevumi, kuros kā maksājuma mērķis norādīts "daļēja samaksa par darbu", savukārt prasītājas pārstāve nenoliedza, ka persona /pers. J/ ir norādītajā laika periodā strādājis pie prasītājas (l.l.49, 51).

Tādējādi kolēģija atzīst par pierādītu izsniegtā avansa pamatotu izlietojumu sabiedrības vajadzībām 4268,61 EUR apmērā. Līdz ar to kolēģijas ieskatā pamatoti ir apmierināma prasība par avansa norēķina parāda 6961,21 EUR (11229,82- 4268,61 = 6961,21) piedziņu no atbildētāja. Daļā par parāda 4268,61 EUR piedziņu prasība ir noraidāma.

Pārējos atbildētāja iesniegtos maksājumu uzdevumus kolēģija atzīst par tādiem, kas nepierāda konkrēto maksājumu izlietošanu sabiedrības saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Tā, piemēram, 15.05.2012. maksājuma uzdevumā Nr.84 (l.l.48) norādītais mērķis "avīžu tulkojums" nepierāda, ka atbildētājs pārskaitītos līdzekļus būtu izlietojis kādam tulkojumam, kas saistīts tieši ar prasītāju vai tās saimniecisko darbību. 2012.gada 18.jūnijā izdarītais maksājums ar norādi "nauda remontam" nepierāda, ka izlietotie līdzekļi būtu saistīti ar prasītājai piederošas mantas vai objekta remontu (l.l.50). Tieši tādā pašā veidā pārskaitīto naudu /pers. M/, /pers. N/, /pers. AE/, /pers. R/, /pers. P/ kolēģija nevar uzskatīt par tādu, kas saistīta ar sabiedrības saimniecisko darbību, jo par to nekas šajos naudas maksājumu uzdevumos neliecina. Prasītājas pārstāve jau savos paskaidrojumos pirmās instances tiesai norādījusi uz to, ka atbildētājam iespējams bijuši personiska rakstura darījumi ar minētajām personām, par ko arī viņām veikti naudas pārskaitījumi.

Pirmās instances tiesas secinājumu, ka atbildētājs nav pietiekami pierādījis 770,58 EUR izlietojumu elektroenerģijas maksājumiem SIA „/Nosaukums/" darbības nodrošināšanai, atbildētājs /pers. F/ arī nav apstrīdējis, līdz ar to pierādījumus, kas attiecas uz elektroenerģijas maksājumiem kolēģija nevērtē.

Kolēģija, daļēji apmierinot prasību par parāda piedziņu, atzīst, ka apmierināma arī prasība daļā par likumisko nokavējuma procentu piedziņu. Civillikuma 1753.pants noteic, ka ar procentiem saprot atlīdzību, kas dodama par kavējumu. Pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu (Civillikums 1756.pants). Šajā gadījumā prasītāja lūgusi piedzīt likumiskos 6 % gadā no parāda summas (Civillikuma 1759.pants) , kas aprēķināti sākot no 2014.gada 1.janvāra, jo pēdējais parāda samaksas datums bija noteikts 2013.gada 31.decembris. Prasītāja lūgusi nokavējuma procentus piedzīt par periodu no 2014.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.martam kopumā par 15 mēnešiem. Attiecīgi no apmierinātās parāda summas 6961,21 EUR likumisko 6 procentu apmērs par norādīto periodu sastāda 522,09 EUR (34,81 EUR mēnesī x 15 mēneši). Attiecīgi noraidāma prasība par likumisko nokavējuma procentu 320,16 EUR piedziņu.

Ņemot vērā visu iepriekš norādīto, kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa, pieļāvusi kļūdas atbildētāja iesniegto pierādījumu vērtēšanā un bez pietiekama pamata atzinusi visus atbildētāja argumentus par pierādītiem.

Apmierinot prasību daļēji, no atbildētāja par labu prasītājai piedzenama valsts nodeva 1062,24 EUR (531,12 EUR par prasību, 531,12 EUR par apelācijas sūdzību), kas aprēķināta no prasības apmierinātās daļas 6961,21 EUR (Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunkts, 41.pants).

Bez tam proporcionāli prasības apmierinātajai daļai piedzenami arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 0,15 EUR. No sākotnējās prasības ir apmierināti 61,99 %, bet noraidīta prasība par 38,01 %. Attiecīgi lietā divās tiesu instancēs izlietoti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 12,27 EUR, no kuriem proporcionāli apmierinātajai prasības daļai 7,60 EUR jāsedz atbildētājam, bet 4,67 EUR prasītājai. Prasītāja, iesniedzot prasības pieteikumu nomaksājusi ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,82 EUR , līdz ar to iemaksātā starpība 0,15 EUR atbildētājam ir jāatlīdzina prasītājai.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no tiesas sēdē noskaidrotā un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.-434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. F/, personas kods /personas kods/, par labu SIA ,/Nosaukums/" , reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, pamatparādu 6961,21 EUR, likumiskos procentus 522,09

EUR par periodu no 2014.gada 14.janvāra līdz 2015.gada 31.martam, valsts nodevu par prasību un apelācijas sūdzību 1062,24 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,15 EUR- kopā 8545,69 EUR (*astoņi tūkstoši pieci simti četrdesmit pieci euro 69 centi*).

Prasību daļā par parāda 4268,61 EUR un likumisko procentu 320,16 EUR piedziņu noraidīt.

Piedzīt no /pers. F/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,45 EUR (*septiņi euro 45 centi*).

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā, skaitot no pilna sprieduma sastādīšanas datuma 2016.gada 29.aprīļa, LR Augstākās tiesas Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 451.,452.pantā paredzētajos gadījumos, kasācijas sūdzību iesniedzot Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Pinne

Tiesneši D.Lazdiņš

A.Bukavs